

1. Концепція технологічної освіти учнів загальноосвітніх навчальних закладів України / **Укладачі:** О. М. Коберник, М. С. Корець, В. М. Мадзігон, В. В. Стешенко, В. П. Титаренко. Київ : Науковий світ, 2014. 19 с.

2. Словник іншомовних слів. URL: <https://www.jnsm.com.ua/cgi-bin/u/book/sis.pl?Qry=%CA%EE%ED%F6%E5%EF%F6%B3%FF> (дата звернення: 07.02.2024).

3. URL:<https://www.psyh.kiev.ua/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%86%D0%B5%D0%BF%D1%86%D1%96%D1%8F> (дата звернення: 07.02.2024).

КРИТЕРІЇ ЯКОСТІ ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЇ ВЧИТЕЛЯ ТЕХНОЛОГІЙ У ЗАКЛАДІ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ

Віктор Стрельніков

Полтавська академія неперервної освіти ім. М. В. Остроградського

Полтава, Україна

***Анотація:** у статті досліджено критерії якості професіоналізації вчителя технологій у закладі неперервної освіти. Зроблено висновок, про важливість: визначення цільових груп споживачів професіоналізації вчителів технологій у закладі неперервної освіти й ідентифікації їхніх вимог; визначення процесів, необхідні для забезпечення професіоналізації вчителя технологій у закладі неперервної освіти; формування матриці розподілу відповідальності за якість професіоналізації вчителя технологій у закладі неперервної освіти; установлення послідовності і взаємодії процесів; проведення опису процесів згідно вимог міжнародних стандартів ISO; формулювання вимог до інформаційного забезпечення і документального оформлення професіоналізації вчителя технологій у закладі неперервної освіти; проведення за допомогою внутрішніх аудиторів аудиту якості професіоналізації вчителя технологій у закладі неперервної освіти, у рамках якого виявлення ланок, які слід удосконалити.*

Ключові слова: професіоналізація, критерій, якість, вчитель технологій, заклад неперервної освіти.

Сьогодні гарантія якості освіти є візитною карткою її планованих і досягнутих результатів. У сучасних умовах, коли якість навчання дорослих у закладі неперервної освіти є рушійною силою технологічного і суспільного прогресу, гарантія якості професіоналізації вчителя технологій впливає на зміни освітніх стандартів і освітніх програм, стає основним чинником, який визначає механізми, процесуальні характеристики рівня його професіоналізації. Професійна кваліфікація багатьох вчителів технологій чітко прив'язана до потреб індустріального суспільства, яке вже здає свої позиції. Суспільство знання, що йде на його зміну, орієнтується в більшій мірі на зовнішній світ і йому потрібний інший тип вчителя технологій, носія ідей цього суспільства.

Узагальнення праць з проблеми критеріїв якості освіти, проведене нами у попередніх публікаціях [4, с. 301-308; 5, с. 73-79; 6, с. 235-240; 7, с. 260-263 та ін.] і Л. Лебедик [1, с. 168-171; 2, с. 35-38; 3, с. 35-42 та ін.] показало, що увага сучасних дослідників здебільшого зосереджується на розкритті методів і прийомів, які забезпечують підвищення якості підготовки фахівців.

Наша концепція професіоналізації вчителя технологій у закладі неперервної освіти полягає, насамперед, у наданні переваги стратегії відкриття з допомогою інноваційних технологій навчання у закладі неперервної освіти замість стратегії передачі знань. Процес набуття нових знань має відбуватися за активної позиції вчителя технологій. Відправним і кінцевим пунктами є суб'єкт, який за допомогою нових вимог гарантії якості підвищував кваліфікацію для задоволення професійних потреб. Тому суб'єктність вчителя технологій є інтегрованим показником ефективності його неперервної освіти.

Проектуючи систему професіоналізації вчителя технологій у закладі неперервної освіти, слід орієнтуватися на міжнародні стандарти ISO. Принцип сертифікації ISO вимагає оцінювання якості фахівця (вчителя технологій) безпосередньо на професійному робочому місці.

Побудова системи управління якістю професіоналізації вчителя технологій у закладі неперервної освіти дозволяє впровадити основні принципи: орієнтація професіоналізації вчителя технологій у закладі неперервної освіти на споживачів освітніх послуг, від задоволення вимог яких залежить конкурентоздатність закладу неперервної освіти; безперервне удосконалення процесів її проектування; забезпечення участі працівників закладу неперервної освіти у вирішенні проблем якості; централізація їхніх зусиль у забезпеченні якості професіоналізації вчителя технологій у закладі неперервної освіти на людях і їхніх взаєминах; орієнтація на завчасне попередження невідповідностей; уявлення професіоналізації вчителя технологій як безперервного процесу, коли якість кінцевого об'єкта (вчителя технологій) є наслідком досягнення його якості на всіх попередніх етапах процесу [4 – 7].

Винятково важливою для проектування якістю професіоналізації вчителя технологій у закладі неперервної освіти є орієнтація міжнародних стандартів ISO на процесний підхід. Об'єктивного перегляду з позиції якості потребують усі структурні елементи професіоналізації вчителя технологій у закладі неперервної освіти – її мета, зміст, технології організації, принципи навчання, навчальне середовище, педагогічна майстерність викладачів.

Аналіз зарубіжних досліджень, проведений нами [4–7], вказав на основні підходи до виділення критеріїв відповідності професіоналізації вчителя технологій у закладі неперервної освіти ринкові освітніх послуг: перший базується на інституціональному рівні – якості самої професіоналізації вчителя технологій у закладі неперервної освіти; другий – на реально досягнутих результатах та якості їх оцінювання.

За першого підходу такими критеріями є: навчальні плани підвищення кваліфікації з погляду навчання компетенціям, вказаним у освітніх стандартах; високий професіоналізм викладачів, адміністрації; взаємодія викладачів і співробітників з роботодавцями для узгодження змісту професіоналізації вчителя технологій; обладнання та його придатність для професіоналізації

вчителя технологій у закладі неперервної освіти; організація проведення іспитів; працевлаштування за спеціальністю. Оцінювання якості професіоналізації вчителя технологій у закладі неперервної освіти за цього підходу могло бути повністю завершеним тільки після закінчення навчання. Ця модель моніторингу не могла зробити достатнього впливу на процес, адже контроль якості професіоналізації вчителя технологій у закладі неперервної освіти за цього підходу здійснювався традиційними методами, тобто заключною перевіркою відповідності отриманого продукту запланованим вимогам. За другого підходу складниками системи якості, згідно міжнародних стандартів ISO 9001, є: відповідальність керівника, аналіз контрактів (вхідний рівень), управління документами, управління професіоналізацією вчителя технологій у закладі неперервної освіти, ідентифікація і відслідковування (контроль і моніторинг), управління процесами, управління контролем, коригувальні впливи, форми і способи збереження документів, внутрішній аудит якості, навчання викладачів, обслуговування, статистичні методи.

На основі міжнародних стандартів ISO важливо: визначити цільові групи споживачів професіоналізації вчителів технологій у закладі неперервної освіти й ідентифікувати їхні вимоги; визначити процеси, необхідні для забезпечення професіоналізації вчителя технологій у закладі неперервної освіти; сформулювати матрицю розподілу відповідальності за якість професіоналізації вчителя технологій у закладі неперервної освіти; установити послідовність і взаємодію процесів; провести опис процесів згідно вимог міжнародних стандартів ISO; сформулювати вимоги до інформаційного забезпечення і документального оформлення професіоналізації вчителя технологій у закладі неперервної освіти; провести за допомогою внутрішніх аудиторів аудит якості професіоналізації вчителя технологій у закладі неперервної освіти, у рамках якого виявити ланки, які слід удосконалити.

Література

1. Лебедик Л. В. Забезпечення якості підготовки і підвищення кваліфікації педагогів закладів позашкільної освіти. *Підвищення якості*

національної освіти у контексті викликів сьогодення : матеріали Регіон. наук.-практ. конф. (26 трав. 2022 р., м. Харків) / за заг. ред. Г. Ф. Пономарьової; Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. Харків : ФОП Петров В. В., 2022. 349 с. С. 168–171. URL : <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/18864> (дата звернення 02.02.2024)

2. Лебедик Леся. Компоненти моделі професійної компетентності викладача вищої школи як основа для моніторингу якості системи його підготовки. *Дидакал : часопис* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. «Забезпечення якості вищої освіти в Україні: сучасний стан і перспективи», 12-13 листоп. 2019 р. Полтава, 2020. № 20. С. 35–38. URL : <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/13637> (02.02.2024)

3. Лебедик Л. В. Моніторинг якості системи підготовки та підвищення кваліфікації викладачів вищої школи. *Використання технологій менеджменту якості в управлінні закладами освіти* : зб. матеріалів II регіональної наук.-практ. конф. (м. Тернопіль, Україна, 20 листоп. 2018 р.). / укладачі: Брик Р. С., Дідух Т. Г. Тернопіль, 2019. С. 35–42. URL : <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/7973> (дата звернення 01.02.2024)

4. Стрельников В. Ю. Критерії якості підготовки бакалаврів економіки. *Економіка, бізнес-адміністрування, право*. 2018. Вип. № 4 (4). С. 301–308.

5. Стрельников В. Ю. Критерії якості підготовки фахівців у закладах освіти. *Використання технологій менеджменту якості в управлінні закладами освіти* : зб. матер. II регіональної наук.-практ. конф. (м. Тернопіль, Україна, 20 листоп. 2018 р.) / укл. : Брик Р. С., Дідух Т. Г. Тернопіль : ТОКІШПО, 2019. - С. 73–79.

6. Стрельников В. Ю. Забезпечення якості підготовки фахівців у закладах освіти на основі міжнародних стандартів. *Неперервна освіта: здобутки, проблеми, перспективи* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., приуроченої 80-річчю від дня заснування Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти (м. Тернопіль,

Україна, 23 груд. 2020 р.). Науковий, методичний, інформаційний збірник Тернопільського ОКІППО / Редколегія: О. М. Петровський, В. С. Мисик, І. М. Вітенко, О. І. Когут, Ю. Ч. Шайнюк, А. Janowski, Ф. І. Полянський, Г. І. Герасимчук, Т. В. Магера, М. П. Мамус, М. А. Мартинів, Т. О. Сергуніна. Тернопіль : ТОКІППО, 2020. С. 235–240. URL : <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/16835> (дата звернення 7.02.2024)

7. Стрельніков В. Ю. Забезпечення якості підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів фахової передвищої освіти. *Підвищення якості національної освіти у контексті викликів сьогодення* : матеріали Регіон. наук.-практ. конф. (26 трав. 2022 р., м. Харків) / за заг. ред. Г. Ф. Пономарьової; Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. Харків : ФОП Петров В. В., 2022. 349 с. С. 260–263. URL : <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/18865> (дата звернення 04.02.2024)

ВИХОВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ У ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Богдан Сьома

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Ужгород, Україна

***Анотація.** Мета статті полягає в обґрунтуванні проблеми формування екологічної відповідальності майбутніх офіцерів. Розв'язання екологічних проблем, які виникають під час воєнних дій, у значній мірі залежить від позиції, яку займають військові заклади вищої освіти, які здійснюють екологічну освіту і виховання майбутніх військових. Підготовка майбутніх офіцерів передбачає не лише освоєння екологічних знань в рамках військової спеціальності, а й зростання їх екологічної свідомості і відповідальності.*

***Ключові слова:** екологічна освіта, екологічний світогляд, екологічна*